

21 augusti 2001

PM för Matematik M1/TD1, läsåret 2001/2002

(avseende kurserna Algebra M/TD (TMA021), Matematisk analys i en variabel M/TD (TMA081), Matematisk programvara M/TD (TMA066) samt Numerisk Analys M (TMA095).

Detta och de flesta andra dokument som berör undervisningen i Matematik M och TD finns på matematiska institutionens websida

<http://www.md.chalmers.se/Math/Grundutb/CTH>

1. Kurslitteratur:

Författare	Titel	Förlag	Säljs av
R Pettersson	Förberedande kurs i matematik		Inst.
Pärt-Enander/Sjöberg	Användarhandledning för Matlab		DC
M.T. Heath	Scientific Computing	McGraw-Hill	Cremona
G Sparr	Linjär algebra	Studentlitt	Cremona
	Övningar i linjär algebra	LTH	Cremona
A Persson/L-C Böiers	Analys i en variabel	Studentlitt	Cremona
	Övningar till Analys i en variabel	LTH	Cremona

Dessutom utdelas kompletterande kursmaterial i samband med undervisningen.

2. Examinatorer:

Matematisk analys i en variabel (TMA081):

Forskarassistent Hjalmar Rosengren tel. 772 53 58
Matematiskt Centrum rum 2218
epost hjalmar@math.chalmers.se

Algebra (TMA021):

Universitetslektor Carl-Henrik Fant tel. 772 35 57
Matematiskt Centrum rum 1229
epost chf@math.chalmers.se

Matematisk programvara (TMA066) och Numerisk Analys (TMA095):

Universitetslektor Jacques Huitfeldt tel. 772 10 93
Matematiskt Centrum rum 2346
epost jacques@math.chalmers.se

3. Tillgodoräknande av betyg från andra utbildningar:

Examinator avgör om någon delkurs får tillgodoräknas efter uppvisande av betygsutdrag samt tryckta kursbeskrivningar och annat material som kan underlätta bedömningen. Tillgodoräknandet innebär i allmänhet att du får lägsta godkända examinationspoängen på delkursen. Du kan välja att delta i kursen och utnyttja tillgodoräknandet först om du misslyckats i examinationen.

Om dina tidigare studier helt täcker en kurs så får du dispens från kursen. Denna beviljas av linjeledningen, efter rekommendation av kursens examinator. Dispensfrågor administreras av studievägledarna.

En (del)kurs du fått dispens från, eller fått tillgodoräknad, ger inga studiemedelspoäng.

4. Undervisning/Studier:

Ingen kan lära någon annan någonting!

Det vi lärare kan göra är att underlätta för dig då du skall lära dig matematik och bidra till att ditt lärande blir av god kvalitet. Detta försöker vi åstadkomma med vårt sätt att organisera undervisningen, vårt sätt att prata om matematik och med de uppgifter vi ger dig att lösa under studierna och i tentamen.

Att lära är att förändra sitt sätt att tänka!

Givetvis finns ett mått av utantillkunskap i matematiken också, man måste nog minnas att $(f(x)g(x))' = f'(x)g(x) + f(x)g'(x)$ men det viktigaste är att du ständigt söker svar på frågan "Vad betyder det?".

(a) Schemalagd arbetstid:

Kurserna Algebra samt Matematisk analys i en variabel del A och B omfattar 10 veckotimmar schemalagd arbetstid. Den schemalagda tiden är fördelad på före/efter-läsningar och arbete i arbetsgrupper med fyra studenter i varje. Vi har tänkt att den schemalagda tiden skall utnyttjas så här:

- Dag 1. Föreläsning två timmar. Introduktion till veckans arbetsområde, syfte och mål, exempel, viktiga samband.
- Dag 2, 3 och 4. Arbete i fyrgrupper i övningssalar. Ev viss genomgång av ytterligare exempel. Övningsledaren besvarar frågor men större och mer övergripande frågor lämnas till efterläsningen. Dag 4 sker redovisning av veckans arbete.
- Dag 5. Sammanfattande efterläsning.

(Det som ovan kallas ”Dag 1” är under period 1 och 2 torsdag.)

(b) Arbetsgrupper:

Som du ser görs en stor del av det schemalagda arbetet i fyrgrupper. Det finns flera skäl till detta. Ett är att vi vet att man lär sig oerhört mycket på att förklara för andra hur man tänker. Genom att hjälpa andra blir man alltså själv bättre. Ett annat är att en grupp kan nå mycket längre än individerna i gruppen var för sig. Med gemensamma tankar kan gruppen lösa betydligt svårare uppgifter än individerna skulle kunnat.

Givetvis är det nödvändigt att du dessutom arbetar individuellt, räknar, läser i boken och tänker. Det räknar vi med att du gör på tid som inte är schemalagd.

Vi har prövat olika gruppstorlekar och funnit att fyra är väldigt lagom. Det är svårt att samlas om gruppen är för stor, dessutom är det lätt att bli passiv i en stor grupp. En liten grupp kan fungera bra men är samtidigt känslig för frånvaro, avhopp och liknande.

En möjlighet är att dessa fyrgrupper är delmängder av faddergrupperna, men detta är ingen absolut nödvändighet. Ni får givetvis bilda de arbetsgrupper som ni tror kommer att fungera bäst. Däremot är det nödvändigt att hela arbetsgruppen är i en och samma övningsgrupp under hela läsperioden.

(c) Redovisningsuppgifter:

Ett viktigt inslag i undervisningen är redovisningsuppgifterna. Så har det varit i flera år nu. Givetvis har det funnits kritiska röster men de som varit aktiva tycker oftast det fungerat bra. Alla har haft möjlighet att få sina frågor besvarade, frågorna har oftast varit väl genomtänkta och arbetet i grupp har ansetts nyttigt, trevligt och bra. Det är värdefullt att så många som möjligt kommer igång med studierna på ett bra sätt. Redovisningsuppgifterna bidrar till detta. Dessutom är dialogen mellan studenter och lärare väsentlig varför vi inte ersätter den muntliga redovisningen med inlämning av lösningar för att spara tid.

Det är viktigt att alla får arbetsro under hela lektionstiden. De arbetsgrupper som inte är sysselsatta med redovisning måste respektera detta och jobba individuellt eller i grupp och inte ägna tiden åt social verksamhet. Tiden är dyrbar, utnyttja den väl.

(d) Studieråd:

Det är stor skillnad på att studera matematik på högskola och på gymnasiet. För det första får du ta hela ansvaret för dina studier själv. Dina kamrater i arbetsgruppen är beroende av din insats men ingen lärare grälar på dig för det du inte gör.

För det andra skall du lära dig matematik på ett delvis annat sätt. Du skall visserligen vara bra på att räkna, men det räcker inte. Du måste veta mycket mer om varför och under vilka förutsättningar metoderna fungerar. Du skall behärska det matematiska språket och kunna genomföra matematiskt korrekta resonemang. Detta är nödvändigt om du skall kunna tillämpa matematik i nya situationer, inte bara i ”skolämnen” och om du skall kunna övertyga omvärlden att du gör rätt. För att få denna kunskap måste du *läsa* matematikböckerna, inte bara titta efter hur man gör! Studera teorin, försök formulera den med egna ord. Förklara för någon annan hur du uppfattar poängen med ett visst avsnitt. Tänk igenom hur villkoren i satserna kommer in i bevisen och leta efter den bärande idén i beviset.

För att få ut så mycket som möjligt av undervisningen måste du hela tiden hänga med. Efter den inledande föreläsningen skall du räkna igenom några exempel eller enkla övningsuppgifter, och ställa dig frågorna: ”vad betyder det här?”, ”vad kan jag om detta sedan tidigare?”, ”vad har jag inte förstått?”. Det är viktigt att du utnyttjar ditt eget arbete effektivt så att du lär dig maximalt av varje övningsuppgift du arbetar med. Några små frågor du kan ställa dig själv då du löser övningsuppgifter är:

- i. Varför skall jag lösa denna uppgift? Vad skall jag lära av den? Vilken del av teorin skall uppgiften belysa?
- ii. Kan man ha en uppfattning om svaret utan att först lösa uppgiften? Då du löst en uppgift: är svaret rimligt?
- iii. Kan man lösa uppgiften på fler sätt? Hur ändras lösningen och svaret om man ändrar vissa parametrar/värden/uttryck?

- iv. Har jag förstått lösningssidén? Är idén allmängiltig? Har jag förstått teorin uppgiften skulle belysa?
- v. Då du är klar med uppgifterna till ett visst avsnitt: Finns det något jag behöver träna mer på? Något som inte kommit med?

På övningen direkt efter inledande föreläsningen, d.v.s. dag 2 kan ni inom gruppen försöka reda ut en del och fråga övningsledaren om det ni inte förstår.

Under arbete med redovisningsuppgifterna dyker det säkert upp fler frågor. Dessa kan ni ta upp med övningsledaren dag 3 eller i samband med redovisningen på dag 4.

Inför efterläsningen skall du vara helt klar över vad som är svårt och vad du vill få förklarad. Då efterläsningen är slut skall du fått svar på alla dina frågor!

5. **Examination:** De olika kurserna examineras på olika sätt. Kursen Matematisk Programvara examineras huvudsakligen genom att man löser vissa uppgifter. Kursen Numerisk Analys examineras med obligatoriska uppgifter samt skriftlig tentamen. I kursen Matematisk analys i en variabel, del A ingår momentet Förberedande matematik som examineras genom grupparbete och skriftlig tentamen. Den återstående delen av kursen examineras genom redovisningsuppgifter, inlämningsuppgift samt muntligt förhör. Algebrakursen och Matematisk analys i en variabel, del B examineras dels med redovisningsuppgifter dels med en skriftlig tentamen. Alla tentamina ges som förstagångstentamen vid kursens slut och som omtentamina vid ytterligare två tillfällen under läsåret. Se schema eller kurskatalog för tentamensdatum.

Varje tentamen är en kombinerad problem- och teoriskrivning. Teorifrågorna gäller redogörelse för vissa kursmoment (ex.vis definitioner, formulering och bevis av satser). Skrivningstiden är fyra timmar. Tentamen på förberedande matematikkursen är en ren problemskrivning. Inlämnade lösningar till tentamensuppgifter bedöms med poäng. De flesta uppgifterna belönas med maximalt 6 poäng, för uppgifter som har annan maxpoäng anges denna på textlappen. Den sammanlagda maxpoängen på tentamen på förberedande matematikkursen är 36, på de övriga är den sammanlagda maxpoängen 30.

(a) **Fordringar för godkänt:**

För godkänt på kursen Matematisk Programvara (TMA066) krävs att man löst alla obligatoriska uppgifter. Vilka dessa är framgår av kursmaterialet.

För godkänt på kursen Numerisk Analys (TMA095) krävs att man löst alla obligatoriska uppgifter och uppnår minst 12 poäng i avslutande tentamen.

För godkänt på kursen Förberedande matematik krävs att man aktivt deltar i grupparbetet och uppnår minst 15 poäng i avslutande tentamen.

För godkänt på del A av kursen Matematisk analys i en variabel (TMA081) krävs att man dels är godkänd på Förberedande matematik dels har blivit godkänd på minst 12 av de 20 redovisningsuppgifterna samt tillsammans med sin arbetsgrupp blivit godkänd på inlämningsuppgiften och muntligt visat att man aktivt deltagit i arbetet med denna.

För godkänt på kursen Algebra (TMA021) samt del B av kursen Matematisk analys i en variabel krävs att man har blivit godkänd på minst 12 av de 20 redovisningsuppgifterna samt att man godkänts på den skriftliga tentamen. För godkänt på tentamen krävs sammanlagt minst 12 poäng .

För godkänt slutbetyg på kurs med delkurser krävs att båda dessa är godkända.

- (b) **Giltighetstid:** Den som blivit godkänd endast på en del av examinationen för en kurs, men inte helt godkänd inom två år från kursstart, måste göra om hela examinationen enligt den modell som då används. Den som godkänts på 12 redovisningsuppgifter men inte blivit godkänd vid tentamen inom två år måste alltså lösa nya redovisningsuppgifter om denna modell fortfarande är i bruk.

(c) **Fordringar för överbetyg:**

Grupparbete, redovisningsuppgifter, inlämningsuppgifter och tentamensuppgifter poängsätts. För överbetyg fordras, utöver kraven för godkänt, viss totalpoäng på kursens olika uppgifter.

Om flera tentamina gjorts på samma kursdel, räknas endast det bästa av de uppnådda resultaten.

Kurs	Uppgift	Poäng	Anm
Förberedande matematik	Tentamen	1,2,3	Heltalsdelen av (tentamensresultat/10)
	Grupparbete	1,2	Kvalitet samt personlig insats
TMA081 del A	Redovisningsuppg	12 – 20	1 p per uppgift
	Inlämningsuppg	15,20,25	Kvalitet samt personlig insats
TMA081 del B	Redovisningsuppg	12 – 20	1 p per uppgift
	Tentamen	12 - 30	Tentamensresultatet
TMA021	Redovisningsuppg	12 – 20	1 p per uppgift
	Tentamen	12 - 30	Tentamensresultatet
TMA095	Tentamen	12 - 30	Tentamensresultatet

För betyg 4 på kursen TMA021 eller delkurserna till TMA081 krävs 35 poäng, för betyg 5 krävs 40 poäng.

För slutbetyg 4 på TMA081 krävs sammanlagt på del A och del B 70 poäng, för slutbetyg 5 krävs 80 poäng..

På kursen TMA066 ges endast betyg godkänt/underkänt.

För betyg 4 på kursen TMA095 krävs 18 poäng, för betyg 5 krävs 24 poäng.

6. Information om tentamina:

(a) **Hjälpmedel vid tentamina:**

Alla hjälpmedel är tillåtna vid tentamen. Detta innebär valfri räknare och litteratur. Detta kan ändras till ett annat läsår. Om du tenterar kursen senare måste du därför ta reda på vad som gäller då.

(b) **Allmänt:**

Du får särskilt skrivpapper i skrivsalen.

Skriv helst med blyerts, använd inte röd penna, det gör vi då vi rättar. Skriv läsbart både för rättarens skull och din egen, många felaktigheter orsakas av slarvig skrift. Lösningen du lämnar in skall vara så fullständig som möjligt. Enbart svar ger normalt inga poäng. Förklara hur du tänker och vilka argument du stöder dig på. Miniräknarens svar räknas sällan som argument. Vid t.ex. kurvritning räcker det inte att rita av grafitarens bild, du måste med matematiska argument visa varför grafen har ett visst utseende.

I skrivsalen får du ett speciellt tentamensomslag. Fyll i det ordentligt med namn, personnummer, linje och antagningsår. Kryssa för de uppgifter du lämnar in och skriv upp hur många blad du lämnar in. Dessutom skall du skriva namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.

Behandla högst en uppgift på varje blad. Skriv inte på baksidan.

(c) **Frågor:**

Under tentamen kommer en lärare på besök i skrivsalen. Du har då tillfälle att ställa frågor om du tycker något är oklart eller felaktigt formulerat. Sådana frågor kan också ställas per telefon efter tillstånd av salsvakt.

(d) **Lösningar:**

Tentamenslösningar anslås i Matematiskt centrum i korridoren plan 1 (en trappa ner från huvudentreplanet), oftast direkt efter skrivtidens slut men senast första vardagen efter tentamen.

Nästan alla lösningar läggs ut på websidan ovan.

(e) **Rättning/Granskning:**

Vi meddelar om möjligt på någon matematikföreläsning när föregående periods tentor är rättade. Det kan ta tre veckor att rätta skrivningarna. I allmänhet lämnas tentorna ut i samband med undervisningen. Ej uthämtade tentor förvaras i Mottagningsrummet — Matematiskt Centrum (se nedan) i minst ett år. Tentamensresultat anslås på samma plats som lösningarna.

7. Matematiska institutionen:

Adress: Matematiska institutionen finns i Matematiskt Centrum, Eklandagatan 86. Postadressen är: Matematiska institutionen, CTH och GU, 412 96 Göteborg.

Expeditionen för matematik CTH finns på plan 2, huvudentreplanet, rum 1205. Den är öppen för teknologer måndag – fredag 8.30 – 9.30, 10.15 – 12.00 samt 12.30 – 14.00. Här får du hjälp med kursmaterial mm. Tel 772 35 00.

Ytterligare information om institutionen och matematikkurser kan du hitta på institutionens websida (<http://www.md.chalmers.se/Math/>).

Mottagningsrum för teknologer finns på plan 2, huvudentreplanet, rum 1202D

tel 772 35 82. Det är öppet måndag till fredag 12.30 – 13.00 då du kan träffa jourhavande doktorand. Här kan du granska tentor och titta på lösningar till tentor (dock ej kopiera). Du kan också få textlappar till gamla tentor, i regel delas sådana ut till respektive kurs. Kopieringsunderlag för tentamenslösningar finns på Kansli M.